

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 7Co/156/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1116203424
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 12. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Adela Unčovská
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2022:1116203424.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Adely Unčovskej a členov senátu JUDr. Mariany Harvancovej a Mgr. Niny Dubovskej, v spore žalobcu: R. H., Q.. XX.XX.XXXX, W. U. Y. XX, R., právne zast.: Oľga Šajdíková - advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Kašmírska 24, Bratislava, IČO: 50 157 337, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Račianska 71, Bratislava, IČO: 00 166 073, o náhradu škody, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 13.10.2020, č.k. 16C/20/2016-217, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutom výroku I. a v závislom výroku III. o trovách konania potvrdzuje.

II. Žalobca má proti žalovanému nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi sumu 8.200 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy, a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku (výrok I.), žalobu vo zvyšnej časti zamietol (výrok II.) a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 60,78 % (výrok III.).

2. Rozhodnutie vo veci samej súd prvej inštancie právne odôvodnil ust. § 1 písm. a) a c), § 3 ods. 1 a 2, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1 a 2, § 8 ods. 5, § 9 ods. 1 a 2, § 15 ods. 1, § 17 ods. 1 až 4, § 18 ods. 1 a 3 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) a ust. § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a vecne tým, že v prípade zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci ide o objektívnu zodpovednosť štátu za škodu za súčasného splnenia troch podmienok: nezákonné rozhodnutie orgánu štátu alebo jeho nesprávny úradný postup, existencia škody ako majetkovej či nemajetkovej ujmy vyjadriteľnej v peniazoch a príčinná súvislosť medzi škodou a nezákonným rozhodnutím či nesprávnym úradným postupom.

3. Súd prvej inštancie skonštatoval, že na základe vykonaného dokazovania zistil, že voči žalobcovi bolo uznesením Okresného riaditeľstva PZ v Bratislave II, Odbor kriminálnej polície PZ, 1. oddelenie všeobecnej kriminality, ČVS: ORP-64/1-OVK-B2-2012 zo dňa 12.01.2012 vznesené obvinenie za obzvlášť závažný zločin lúpeže, proti ktorému žalobca podal sťažnosť, ktorá bola zamietnutá ako nedôvodná. Uznesením Okresného súdu Bratislava II sp. zn. Tp 1605/2012 zo dňa 15.01.2012 bol

žalobca vzatý do väzby, väzba začala plynúť dňa 11.01.2012 o 19.35 hod. (bola viackrát predĺžovaná), proti uzneseniu o vzatí do väzby žalobca podal sťažnosť, ktorú Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. Tp 16/2012 zo dňa 13.02.2012 zamietol. Žalobca bol nakoniec rozsudkom Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 4T/152/2012 zo dňa 26.02.2013 oslobodený spod obžaloby a zároveň opatrením súdu prepustený z väzby, rozsudok dňa 06.03.2013 nadobudol právoplatnosť. Žalobca bol vo väzbe 410 dní (od 11.01.2012 do 26.02.2013) a voči štátu (žalovanému) si uplatnil nárok na náhradu škody vo výške 2.000 eur titulom trov obhajoby a náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 40.000 eur titulom rozhodnutia o väzbe a nesprávneho úradného postupu v dôsledku opakovane zamietnutých sťažností a žiadostí.

3.1. K existencii nezákonného rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že voči žalobcovi sa viedlo trestné stíhanie na základe uznesenia Okresného riaditeľstva PZ v Bratislave II, Odbor kriminálnej polície PZ, 1. oddelenie všeobecnej kriminality, ČVS: ORP-64/1-OVK-B2-2012 zo dňa 12.01.2012, ktorým bolo žalobcovi vznesené obvinenie za obzvlášť závažný zločin lúpeže, žalobca bol nakoniec rozsudkom Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 4T/152/2012 zo dňa 26.02.2013 oslobodený spod obžaloby, pretože nebolo dokázané, že skutok spáchal žalobca. Uviedol, že nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré sa neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu a posudzuje sa ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, keď rozhodujúcim meradlom zákonnosti začatia trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Zastavenie trestného stíhania z dôvodu, že k trestnému činu nedošlo, má rovnaký význam ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ÚS SR“) I. ÚS 320/2016-49 z 07.07.2016). Štát nesie objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorým priamo zasiahli do základných práv jednotlivca a za situácie, ak aj k vzneseniu obvinenia došlo v zmysle zákona pri uplatnení výkonu práv a povinností orgánu činného v trestnom konaní (ďalej len „OČTK“), nemôže zbaviť zodpovednosti za postup OČTK, ak sa ich postup ukáže ako mylný, zasahujúci do základných práv a nie je potom rozhodujúce, ako OČTK vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie potvrdilo. V prípade, ak sa uplatňuje nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania, ktoré bolo zastavené alebo došlo k oslobodeniu spod obžaloby, toto sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím a rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti začatia trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania (nález ÚS SR I. ÚS 395/2016-26 z 14.09.2016). Súd prvej inštancie mal za to, že existencia nezákonného rozhodnutia bola daná, pretože uznesenie ČVS: ORP-64/1-OVK-B2-2012 zo dňa 12.01.2012 o vznesení obvinenia voči žalobcovi treba považovať za nezákonné rozhodnutie, keďže žalobca bol spod obžaloby právoplatne oslobodený, keď dôležitý je výsledok trestného konania (oslobodzujúci rozsudok) a nie priebeh trestného konania. Hoci žalovaný namietol, že žalobca proti uzneseniu o vznesení obvinenia nepodal sťažnosť, súd prvej inštancie mal z pripojeného vyšetrovacieho spisu preukázané, že žalobca voči uvedenému uzneseniu podal sťažnosť, ktorá bola prokurátorom zamietnutá ako nedôvodná.

3.2. Súd prvej inštancie sa následne zaoberal existenciou škody (v podobe trov obhajoby) uplatnenej vo výške 2.000 eur, vo vzťahu ku ktorej sa stotožnil s procesnou obranou žalovaného, že žalobca neunesol ani bremeno tvrdenia ani dôkazné bremeno, keď k trovám obhajoby v trestnom konaní v sume 2.000 eur nepredložil žiadny listinný dôkaz ani špecifikáciu uplatnenej sumy, hoci žalovaný už v rámci vyjadrenia k žalobe sporoval tento nárok a poukázal na to, že tvrdenie o vzniku škody zostalo nepodporené relevantným dôkazom. Vzhľadom na uvedené, keď si žalobca uplatnil náhradu škody z dôvodu vzniknutých trov obhajoby, avšak nebolo zrejmé, z akých úkonov právnej služby mala táto suma pozostávať, nebolo možné ani len preskúmať dôvodnosť tvrdenej škody či účelnosť prípadných nákladov na obhajobu žalobcu v trestnom konaní. Súd prvej inštancie poukázal na to, že v prípade uplatneného nároku na náhradu škody sa vyžaduje aj preukázanie, že u žalobcu došlo k zníženiu jeho majetku úhradou trov obhajoby právnomu zástupcovi a keďže žalobca nešpecifikoval, z čoho pozostáva suma vo výške 2.000 eur a môže priznať len náhradu účelne vynaložených trov (výška ktorých zodpovedá tarifnej odmene advokáta určenej osobitným právnym predpisom účinným v čase robenia úkonov), súd prvej inštancie v tejto časti žalobu zamietol.

3.3. Z dôvodu absencie škody ďalej súd prvej inštancie neskúmal existenciu príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a škodou.

4. Žalobca si uplatnil aj náhradu nemajetkovej ujmy titulom rozhodnutia o väzbe. V zmysle ust. § 3 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. štát zodpovedá aj za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci rozhodnutím o väzbe, pokiaľ bol ten, kto bol vzatý do väzby, oslobodený spod obžaloby a pokiaľ tu nie sú dané okolnosti vylučujúce priznanie nároku na náhradu škody. Predpokladom vzniku zodpovednosti štátu z rozhodnutia o väzbe nie je zrušenie rozhodnutia o väzbe

pre jeho nezákonnosť, ale výsledok trestného stíhania, záver ktorého nie je taký, že obvinená osoba sa dopustila skutku, ktorý sa jej kládol za vinu.

4.1. Žalobca bol oslobodený spod obžaloby, teda tento výsledok trestného konania je možné považovať za výsledok, z ktorého vyplýva aj nezákonnosť rozhodnutia, ktorým bol žalobca vzatý do väzby, pričom bolo preukázané a nebolo sporné, že žalobca bol vo väzbe 410 dní. Pokiaľ žalovaný v priebehu konania poukazoval na to, že si žalobca mal zaviniť väzbu sám, súd prvej inštancie uvedenú argumentáciu nepovažoval za relevantnú a poukázal na to, že dôvody opodstatňujúce začatie trestného stíhania nie je možné zamieňať s dôvodmi opodstatňujúcimi väzbu, medzi väzbou a trestným stíhaním nie je kauzálna príčinnosť (nie každá trestne stíhaná osoba musí byť väznená) súd prvej inštancie mal za to, že bolo možné vychádzať z tzv. negatívnej dôkaznej teórie (že neexistencia (niečoho) sa zásadne nepreukazuje a od nikoho nemožno spravodlivo žiadať, aby preukázal reálnu neexistenciu určitej právnej skutočnosti), preto ak žalobca tvrdil, že sa nepodieľal na trestnej činnosti a väzbu si nezavinil sám, ležalo dôkazné bremeno o skutočnosti, že si žalobca zavinil väzbu sám, na žalovanom. Zo žalovaným navrhnutého dokazovania (oboznámením sa rozhodnutiami súdov o vzatí žalobcu do väzby a odpisom z registra trestov žalobcu) vyplynulo, že u žalobcu bolo podozrenie na pokračovanie v trestnej činnosti (pretože bol v minulosti viackrát súdne trestaný pre majetkovú trestnú činnosť, bol nezamestnaný a nemal žiadny legálny príjem, mal trvalý pobyt, v mieste bydliska sa však nezdržoval, doma sa zdržiaval len sporadicky), súd prvej inštancie z týchto dôvodov nevhliadol zavinenie žalobcu na vzatí do väzby a nesúhlasil tak s tvrdením žalovaného, že žalobca si väzbu zavinil sám, keď v trestnom konaní poprel spáchanie skutku, ktorý mu bol kladený za vinu a skutočnosť, že sa bol v minulosti trestne stíhaný, nepreukazovalo jeho vinu.

4.2. K existencii nemajetkovej ujmy v príčinnej súvislosti s rozhodnutím o väzbe, žalobca uviedol, že výkonom väzby došlo k hrubému narušeniu jeho vzťahov so susedmi a známymi, k poškodeniu dobrého mena, vážnosti, dôstojnosti a cti, k nepriaznivej finančnej situácii, k neustálemu psychickému tlaku, obave o jeho budúcnosť a ďalší život, pociťoval absolútne spoločenské odsúdenie napriek oslobodzujúcemu rozsudku, došlo k ukončeniu jeho partnerského vzťahu, k zhoršeniu zdravotného stavu, k vzniku psychických problémov a k cukrovke. Súd prvej inštancie opakovane skonštatoval, že žalobca bol vo väzbe 410 dní od začiatku trestného stíhania až do vyhlásenia oslobodzujúceho rozsudku dňa 26.02.2013 a uviedol, že väzobné trestné stíhanie predstavuje zásah do základných práv jedinca, pričom náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch patrí poškodenému za splnenia predpokladu, že iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, ktorú nemožno uspokojiť inak. Zákon č. 514/2003 Z. z. kritériá pre stanovenie výšky nemajetkovej ujmy určuje len príkladmo (§ 17 ods. 3) a súd prvej inštancie vychádzal z toho, že väzba má za následok zásah do Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“ alebo „ústava“) garantovaného práva osobnej slobody, slobody pohybu a pobytu, práva na súkromie a v zmysle článku 5 ods. 1 a 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) má každý právo na slobodu a osobnú bezpečnosť a každý, kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanoveniami tohto článku, má nárok na odškodnenie, pričom podmienkou práva na odškodnenie je porušenie niektorého ustanovenia článku 5 ods. 1 až 4 Dohovoru alebo že pozbavenie osobnej slobody je v rozpore s vnútroštátnym právom a predpokladom nároku je vznik škody v príčinnej súvislosti s namietaným porušením článku 5 Dohovoru. Podľa Judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) sa pod škodou v zmysle článku 5 ods. 5 Dohovoru rozumie ako škoda materiálna, tak nemateriálna.

4.3. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie (z listinných dôkazov a z výpovede žalobcu) zistil, že žalobca pred vzatím do väzby žil sám, bol slobodný, bezdetný a nezamestnaný. Podľa názoru súdu prvej inštancie u žalobcu v dôsledku väzby došlo k násilnému pretrhnutiu vzťahov s okolím, bol obmedzený jeho styk s vonkajším prostredím, čo malo vplyv na jeho psychiku a celkový zdravotný stav. Pokiaľ však ide o diabetes mellitus, ktorý žalobcovi diagnostikovali krátko po vzatí do väzby, súd prvej inštancie nemal za preukázanú príčinnú súvislosť medzi rozhodnutím o väzbe a vznikom nemajetkovej ujmy, keď cukrovka bola diagnostikovaná u žalobcu (zrejme prvýkrát) až v nemocnici pre obvinených a odsúdených, pričom z lekárskeho správ vyplýva, že aj stará matka žalobcu trpela na cukrovku a z lekárskeho správ (zo dňa 14.02.2012 a 10.07.2012) vyplynul jeho odmietavý postoj k liečbe cukrovky. Rovnako pri diagnóze tzv. paranoidne perzekučný syndróm, podľa ktorej mala mať väzba nepriaznivý vplyv na psychické zdravie žalobcu, súd prvej inštancie mal za to, že napriek tomu, že väzba predstavuje obrovský zásah na zdravotný stav a psychiku jedinca, že z predložených lekárskeho správ vyplynulo stanovenie uvedenej diagnózy a aj to, že až do roku 2019 navštevoval psychiatrickú ambulanciu, ktorej sa potom vyhýbal a odmietal lieky, preto podľa názoru súdu prvej inštancie nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi vznikom škody, resp. nemajetkovej ujmy a rozhodnutím o vzatí do

väzby, keď bez relevantných dôkazov nebolo možné ustáliť, že väzba bola jedinou a bezprostrednou príčinou vzniku týchto ochorení u žalobcu. Žalobca sa na pojednávaní dňa 12.10.2017 zaviazal na predloženie súkromného znaleckého posudku, ktorý však bez uvedenia dôvodu súdu prvej inštancie nepredložil ani do vyhlásenia dokazovania za skončené. Súd prvej inštancie nemal za preukázané, že dôvodom rozpadu vzťahu žalobcu s jeho priateľkou bolo jeho vzatie do väzby (z lekárskeho správ vyplývalo, že k ukončeniu vzťahu došlo už v roku 2011). Vykonanie žalobcom navrhovaného dôkazu vyžiadanim záznamu o návštevách z ústavu na výkon väzby na preukázanie, že ho priateľka opustila až počas trvania väzby, súd prvej inštancie zamietol s poukazom na zásadu hospodárnosti konania a sudcovskú koncentráciu konania, o ktorej bol žalobca poučený na pojednávaní dňa 12.10.2017. Súd prvej inštancie nemal rovnako za preukázané, že by dôvodom nezamestnanosti žalobcu bolo jeho vzatie do väzby, keď už pred trestným stíhaním bol nezamestnaný a pracoval na príležitostných brigádach a nemal za preukázané ani narušenie jeho vzťahov s príbuznými a susedmi.

4.4. Pri zohľadnení vyššie uvedených skutočností a za situácie, že väzba nepochybne predstavuje vážny zásah do života každého jedinca, do osobnej integrity, najmä ak trvala u žalobcu 410 dní, súd prvej inštancie rozhodol aj vzhľadom na judikatúru v obdobných prípadoch (napr. rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/57/2016 z 26.03.2019, nález ÚS SR sp. zn. III. ÚS 754/2016, rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9Co/26/2018 z 04.07.2019) a žalobcovi priznal náhradu nemajetkovej ujmy za jeden deň väzby sumu 20 eur, t.j. 8.200 eur za 410 dní, ktorú výšku ustálil voľnou úvahou pri posúdení jednotlivých kritérií podľa ust. § 17 ods. 3 a 4 zákona č. 514/2003 Z. z. Súd prvej inštancie tiež vychádzal zo skutočnosti, že väzba predstavuje najzávažnejší zásah do osobnej slobody obvineného, ktorý je prípustný podľa článku 17 Ústavy SR. Pri nej je potrebné dbať na zásadu primeranosti a zdržanlivosti, primárne využiť opatrenia, ktoré najlepšie vedú k dosiahnutiu účelu trestného konania, ale nebudú neprimerane zasahovať do základných práv a slobôd osoby, voči ktorej sa uplatňujú. Podľa názoru súdu prvej inštancie žalobca nezavinil väzbu svojím konaním a neprichádza do úvahy ani aplikácia ust. § 8 ods. 6 zákona č. 514/2003 Z. z., kedy nevznikne právo na náhradu škody za väzbu. Priznanú sumu náhrady nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie považoval za primeranú v súvislosti s nezákonným rozhodnutím o väzbe, vo zvyšnej časti žalobu o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy titulom rozhodnutia o väzbe zamietol, keď mal za to, že nad takto priznanú sumu žalobca nepreukázal negatívne následky väzby takej intenzity, ktoré by odôvodňovali priznanie náhrady v uplatnenej výške.

5. Žalobcom uplatnenú náhradu nemajetkovej ujmy titulom nesprávneho úradného postupu považoval súd prvej inštancie za nedôvodnú, keď za nesprávny úradný postup žalobca považoval zamietnutie jeho sťažnosti voči uzneseniu o vznesení obvinenia, o vzatí do väzby, zamietnutie opakovaných návrhov na predĺženie trvania väzby a podanie obžaloby, pričom podľa súdnej praxe sa za nesprávny úradný postup považuje postup, ktorý s rozhodovacou činnosťou priamo nesúvisí, nevyústi do nej a neprejaví sa v obsahu konkrétneho rozhodnutia a je určujúce, že úkony tzv. úradného postupu samy o sebe k vydaniu rozhodnutia nevedú a ak je rozhodnutie vydané, bezprostredne sa v jeho obsahu neprejaví; alebo ide o inú nečinnosť orgánu štátu či iné vady v spôsobe vedenia konania. V prejednávanej veci súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobcom namietané zamietnutie jeho sťažnosti voči uzneseniu o vznesení obvinenia, o vzatí do väzby, zamietnutie opakovaných návrhov na predĺženie trvania väzby a napokon podanie obžaloby, nespĺňajú charakter nesprávneho úradného postupu, pretože ide o rozhodnutia vydané v prípravnom konaní, o procesné úkony orgánov činných v trestnom konaní, na ktoré majú oprávnenie, resp. ktoré im zákon priamo ukladá ako povinnosť, či procesný postup. Podanie obžaloby nepredstavuje nesprávny úradný postup, ale právo a povinnosť vyplývajúcu pre prokurátora zo všeobecne záväzného právneho predpisu. Súd prvej inštancie sa tak stotožnil s procesnou obranou žalovaného, že žalobcom uvádzaný nesprávny úradný postup nespadá pod ust. § 9 zákona č. 514/2003 Z. z. a že rozhodovaciu činnosť samo osebe nemožno hodnotiť ako nesprávny úradný postup.

6. Na záver súd prvej inštancie poznamenal, že aj pokiaľ by si žalobca uplatnil náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu trestného stíhania titulom nezákonného rozhodnutia, súd prvej inštancie by mu náhradu nemajetkovej ujmy nepriznal vzhľadom na skutočnosť, že samotná väzba trvala takmer rovnako dlho ako trestné konanie a väzba absorbovala aj prípadnú nemajetkovú ujmu vzniknutú v dôsledku trestného konania. Vzhľadom na vyššie uvedené žalobcovi priznal náhradu nemajetkovej ujmy len za rozhodnutie o väzbe a vo zvyšnej časti (t.j. v časti uplatneného nároku na náhradu škody titulom nezákonného rozhodnutia a náhradu nemajetkovej ujmy titulom nesprávneho úradného postupu) žalobu zamietol.

7. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa ust. § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 a 2 CSP s tým, že žalobca bol v konaní sčasti úspešný. Predmetnom zamietnutia bol nárok na náhradu

nemajetkovej ujmy, ktorého výška plnenia závisela od úvahy súdu, preto aplikoval zásadu úspechu vo veci a dospel k záveru, že žalobca bol úspešný čo do priznanej sumy 8.200 eur, neúspešný bol čo do sumy 2.000 eur z titulu náhrady škody, preto žalobcovi priznal úspech v konaní a za základ sporu (za žalovanú sumu) považoval sumu 10.200 eur (8.200 eur náhrada nemajetkovej ujmy + 2.000 eur náhrada škody), z nej potom určil celkový úspech žalobcu v rozsahu 60,78% (čiastočný úspech žalobcu je 80,39%, čiastočný úspech žalovaného 19,61%, celkový úspech žalobcu je 60,78%) a v tomto rozsahu mu priznal nárok na náhradu trov konania (viď napr. rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/191/2017, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/141/2018), o výške ktorých rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

8. Proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku I. (ktorým žalobe čiastočne vyhovel) a výroku III. (o trovách konania) podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) a h) CSP t.j. z dôvodu, že mu súd prvej inštancie svojím procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a že jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a žiadal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu v zmysle ust. § 388 CSP zmeniť, žalobu aj v tomto rozsahu zamietnuť a zaviazat žalobcu na náhradu trov konania žalovaného v plnom rozsahu, eventuálne zmeniť tak, že odvolací súd sám určí výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá bude zodpovedať zákonnej úprave a judikatúrnej praxi a rozhodne o trovách konania s prihliadnutím na pomer úspechu strán v spore.

8.1. Žalovaný namietal, že rozsudok v časti priznanej nemajetkovej ujmy je založený na nesprávnom právnom posúdení veci a vo vzťahu k vzniku a rozsahu priznanej náhrady nemajetkovej ujmy je nedostatočne odôvodnený a nepreskúmateľný. Namietal záver súdu prvej inštancie, ktorý dôvodnosť nároku na náhradu nemajetkovej ujmy dovodil z toho, že trestné stíhanie vedené proti žalobcovi, počas ktorého bol vzatý do väzby, skončilo právoplatným oslobodením žalobcu spod podanej obžaloby a preto bola vykonaná väzba nedôvodná a nezákonná. Súd prvej inštancie za nedôvodnú považoval argumentáciu žalovaného, že si žalobca väzbu zavinil sám, čo by malo za následok vylúčenie vzniku jeho nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy. Žalovaný poukázal na to, že vzatie obvineného do väzby, za splnenia jej zákonných predpokladov, je ústavou dovoleným prostriedkom dočasného obmedzenia osobných slobôd osoby dôvodne podozrivej a obvinenej zo spáchania trestného činu, ktorého účelom je zabrániť možnému pokračovaniu v páchaní trestnej činnosti, vyhýbaniu sa trestnoprávnej zodpovednosti, resp. vyvíjaniu aktivít smerujúcich k možnému ovplyvňovaniu objektívneho prešetrenia vzneseného obvinenia a že nie je rozhodnutím o vine obvineného, preto na jej uvalenie v počiatočnom štádiu trestného stíhania nemusí byť vina podozrivej osoby jednoznačne preukázaná. Žalovaný poukázal na tzv. formálne a materiálne podmienky väzby, vrátane zákonných dôvodov väzby (tzv. útekovú, kolúznú alebo preventívnu väzbu). Zavinenie poškodeného na vzatí do väzby v zmysle ust. § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. treba podľa žalovaného skúmať z hľadiska dôvodov, pre ktoré bol vzatý do väzby, a to vo vzťahu ku konkrétnym okolnostiam, ktoré súd rozhodujúci o väzbe zvažoval a ktorými odôvodnil vzatie obvineného do väzby. Pre posúdenie miery zavinenia obvineného na uvalení väzby je pritom rozhodujúci zistený skutkový stav a konanie obvineného v čase pred rozhodnutím a pri rozhodovaní o väzbe. Neskôr vykonané dôkazy a novo zistené skutočnosti, ktoré v konečnom dôsledku vedú k prepusteniu z väzby, prípadne i oslobodeniu spod obžaloby, nemôžu mať vplyv na hodnotenie stavu veci v čase rozhodnutia o väzbe (uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky (ďalej len „NS ČR“), sp. zn. 25Cdo 882/2003), pretože pri takomto posudzovaní zavinenia väzby by naplnenie dôvodu podľa ust. § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. reálne nebolo nikdy možné, keďže zastavenie trestného stíhania/oslobodenie spod obžaloby je predpokladom vzniku nároku na náhradu škody podľa § 8 ods. 5 zákona č. 514/2003 Z. z. Dôvody prezentované súdom prvej inštancie (žalobca poprel spáchanie skutku a že skutočnosť, že bol v minulosti trestne stíhaný, nepreukazovala jeho vinu) nie sú relevantné vo vzťahu k posúdeniu otázky zavinenia väzby žalobcom, nakoľko dôvodom vzatia žalobcu do väzby bola skutočnosť, že uňho existovala dôvodná obava, že v prípade ponechania na slobode bude pokračovať v trestnej činnosti, ktorá vyplývala z konkrétnych skutočností zistených súdom (žalobca bol v minulosti viackrát súdne trestaný pre majetkovú trestnú činnosť, bol nezamestnaný, nemal žiadny legálny príjem a dlhodobo sa nezdržoval v mieste trvalého bydliska), pričom závery uznesenia Okresného súdu Bratislava II zo dňa 15.01.2012, sp. zn. Tp 1605/2012 potvrdil aj nadriadený Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 13.02.2012, sp. zn. 4 Top 16/2012, ktorým zamietol sťažnosť žalobcu proti uzneseniu o vzatí do väzby.

8.2. Žalovaný bol toho názoru, že predchádzajúce právoplatné odsúdenia za úmyselný trestný čin rovnakej povahy ako je trestný čin, z ktorého je osoba o ktorej väzbe sa rozhoduje obvinená, spolu so spôsobom života, aký podozrivý vedie (dlhodobo bez pracovného pomeru, bez stáleho bydliska a

rodinných väzieb) predstavuje dostatočný základ pre dôvodnú obavu z pokračovania v trestnej činnosti (dôvod väzby podľa ust. § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku), ktorý vyplýva z konania/nekonaia samotného stíhaného (žalobcu).

8.3. Žalovaný poukázal na to, že žalobca od počiatku trestného stíhania odmietal vypovedať k tomu, kde sa v čase skutku kladeného mu za vinu nachádzalo a komu požičal motorové vozidlo, ktoré v tej dobe užíval, a ktoré bolo preukázané použité pri lúpežnom prepadnutí, čo podľa názoru žalovaného dostatočným spôsobom odôvodňuje záver, že žalobca svojim predošlým správaním a spôsobom života predchádzajúcim rozhodovaniu o väzbe, ako aj ničím neodôvodnenou neschopnosťou objasniť objektívne zrejme skutočnosti nasvedčujúce v čase rozhodovania o väzbe účasti žalobcu na stíhanom skutku, založil dôvod väzby, čím bola naplnená hypotéza ust. § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. o zavinení väzby žalobcom (rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 17.07.2014 sp. zn. 19Co 112/2012, Krajského súdu v Žiline rozsudkom zo dňa 27.09.2018 sp. zn. 10Co 141/2018 a Krajského súdu v Prešove zo dňa 24.09.2020 sp. zn. 15Co 3/2020-389).

8.4. Ust. § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. nevyžaduje určitú formu zavinenia väzby (postačuje i nevedomá nebanlivosť - porovnaj uznesenia NS ČR, sp. zn. 25 Cdo 2113/2006, sp. zn. 25 Cdo 3038/2006), čo znamená, že jeho zavinené konanie (aspoň vo forme nevedomej nebanlivosti) bolo dôvodom k podaniu a vyhovneniu návrhu na jeho vzatie do väzby. Aj keď odopretie výpovede je nespochybniteľným právom obvineného v zmysle Trestného poriadku, konanie žalobcu po jeho zadržaní je možné považovať za okolnosť, že žalobca svojim predošlým správaním a spôsobom života, ako i svojim počínaním v čase jeho zadržania, vyvolal stav, na základe ktorého sudca pre prípravné konanie rozhodol o vzatí žalobcu do väzby z dôvodu zavinenia žalobcu ako obvineného (ust. § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z.). Súd prvej inštancie tak otázku vylúčenia nároku žalobcu na náhradu škody nesprávne právne posúdil, keď skutkové okolnosti zrejme z vykonaného dokazovania odôvodňujú prijať záver o zavinení väzby žalobcom a vylúčení jeho nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe.

8.5. Súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil aj vznik nemajetkovej ujmy spôsobenej väzbou a rozsahu jej náhrady (20 eur/deň, spolu 8.200 eur za 410 dní trvania väzby žalobcu) s prihliadnutím na ust. § 17 ods. 3 a 4 zákona č. 514/2003 Z. z. a judikatúru v obdobných veciach. Súd prvej inštancie sa ust. § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. pri posudzovaní žalobcom uplatneného nároku vôbec neriadil, resp. to z odôvodnenia rozsudku nevyplýva. Ani relatívne neurčitá hypotéza ust. § 17 ods. 2 a 3 zákona č. 514/2003 Z. z. nezbavuje žalobcu povinnosti tvrdiť a preukazovať, a súd povinnosti v odôvodnení svojho rozhodnutia jasne a zrozumiteľne identifikovať, skutočnosti, ktoré túto neurčitú hypotézu naplňajú a odôvodňujú aplikáciu jej dispozície. Žalovaný súhlasil so záverom súdu prvej inštancie, že výkon väzby nepochybne predstavuje zásah do osobnostných práv poškodeného a znamená už sám o sebe pre poškodeného určitú imateriálnu ujmu, čo však poškodeného nezbavuje povinnosti preukázať, v prípade uplatňovania peňažnej náhrady, vznik tejto nemajetkovej ujmy v jednotlivých oblastiach života, ako aj to, že zadosťučinenie v podobe morálnej satisfakcie nie je dostatočne účinným a efektívnym prostriedkom na vyváženie či zmiernenie tejto vzniknutej ujmy. Hoci ujmu v dôsledku výkonu väzby možno predpokladať, predmetom dokazovania je posudzovanie, či ide o ujmu nepatrnú alebo značnú, a je na poškodenom, aby svoje tvrdenia o existencii takých relevantných skutočností, ktoré umocňujú hĺbku zásahu alebo významne ovplyvňujú jeho životnú situáciu, v konaní hodnoverne preukázal. Úvahy súdu musia byť založené na konkrétnych a preskúmateľných hľadiskách, ktoré musia vychádzať zo skutkového stavu na základe dokazovania vykonaného na zisťovanie konkrétnych následkov v jednotlivých oblastiach života dotknutej osoby, ktoré táto tvrdí. Zákon č. 514/2003 Z. z. v ust. § 8 ods. 5 poskytuje osobe, voči ktorej sa viedlo väzobné trestné stíhanie, ktoré neskončilo odsudzujúcim rozsudkom, právo domáhať sa náhrady škody (vrátane nemajetkovej ujmy), ktorá jej bola výkonom väzby spôsobená, a to bez ohľadu na to, či väzba bola nariadená a vykonaná v súlade Trestným poriadkom a v súlade s čl. 17 Ústavy SR, resp. s čl. 5 Dohovoru alebo nie. Nie je však možné dôvodnosť vzniku a rozsahu priznanej náhrady nemajetkovej ujmy založiť len na oslobodení spod obžaloby a konštatovaní zásahu do práva na osobnú slobodu, naviac v tomto prípade legálneho, vykonaného postupom v súlade s Ústavou SR a Trestným poriadkom (rozsudok NS SR zo dňa 20.10.2005, sp. zn. 5Cdo 150/2003).

8.6. Žalovaný považoval za potrebné poukázať na to, že súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku skonštatoval, že nepovažuje za preukázané tvrdenia žalobcu o vplyvoch väzby na jeho zdravotný stav (diagnostikovaný diabetes mellitus a paranoidne perzekučný syndróm) a o negatívnom zásahu do spoločenského, pracovného alebo rodinného života žalobcu, keď nebolo v konaní preukázané, že by práve v dôsledku väzby došlo k žalobcom tvrdenému ukončeniu jeho vzťahu s priateľkou, k narušeniu jeho vzťahov s rodinou a príbuznými, ako aj nemožnosti nájsť si zamestnanie, ktorými tvrdeniami žalobca zdôvodňoval požadovanú náhradu nemajetkovej ujmy. Žiadnym spôsobom neboli súdom prvej inštancie

pri posudzovaní primeranosti náhrady zohľadnenej predchádzajúce odsúdenia žalobcu v iných trestných veciach, v nadväznosti na čo žalobcu nemožno považovať za osobu „bez minulosti“, u ktorej by väzba vykonaná, mala predstavovať dôvod negatívneho vnímania osoby žalobcu v jeho bezprostrednom okolí. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobca bol v čase vzatia do väzby nezamestnaný, slobodný a nezdržoval sa v mieste trvalého bydliska, teda nemal vytvorené stabilné zázemie, z ktorého by ho väzba násilne vytrhla. Žalovaný potvrdil, že rozhodovacia činnosť súdov v obdobných veciach sa ustáľuje na závere, že suma 20 eur za deň predstavuje pri zohľadnení všetkých okolností veci primeranú náhradu nemajetkovej ujmy za zásah orgánov štátu (konkrétne súdov) do života a súkromia fyzickej osoby z dôvodu obmedzenia osobnej slobody výkonom väzby, čo ale neznamená zánik povinnosti súdu, pri posudzovaní primeranosti výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy v konkrétnej veci vychádzať z okolností konkrétneho prípadu, prihliadať na intenzitu, povahu a spôsob zásahu, charakter a rozsahu hodnoty, do ktorej bolo zasiahnuté, následky, ktoré tento zásah vyvolal atď., pričom musí vychádzať zo skutkového stavu zisteného v konaní. Škoda (nemajetková ujma) musí byť preukázaná konkrétnymi prejavmi a následkami tohto zásahu v živote dotknutej osoby, resp. posúdením závažnosti následkov tohto zásahu vo vzťahu k osobe poškodeného, jeho doterajšiemu životu a prostrediu, v ktorom žije a pracuje.

8.7. Žalobca v konaní žiadne konkrétne následky väzby v jeho živote nepreukázal, čo v napadnutom rozsudku skonštatoval aj súd prvej inštancie. Nie je preto zrejmé z čoho (z akých konkrétnych skutočností preukázaných v konaní) súd prvej inštancie vychádzal pri konštatovaní, že násilné pretrhnutie vzťahov s okolím a obmedzenie styku žalobcu s vonkajším prostredím spôsobené väzbou malo vplyv na jeho psychiku a celkový zdravotný stav. Za takéhoto stavu nemožno sumu vo výške 20 eur za deň väzby považovať za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá mala byť žalobcovi rozhodnutím o väzbe spôsobená.

8.8. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie o rozsahu náhrady nemajetkovej ujmy v podstate odkazom na rozhodovaciu činnosť v obdobných veciach a na dĺžku trvania väzby žalobcu, čo nemožno považovať za presvedčivé, založené na výsledkoch dokazovania vykonaného pre preukázanie vzniku nemajetkovej ujmy. Súd prvej inštancie teda vec v časti vzniku práva žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej väzbou a stanovenia výšky primeranej peňažnej náhrady nielen nesprávne právne posúdil, ale svoje rozhodnutie ani riadne neodôvodnil.

8.9. Žalovaný namietal, že súd prvej inštancie vec v časti výroku o náhrade trov konania nesprávne právne posúdil a s poukazom na zásadu úspechu z porovnania žalobného petitu (42.000 eur) a výrokov rozsudku (8.200 eur) je zrejmé, že žalobca bol úspešný len čiastočne v rozsahu 19,52 % a žalovaný v rozsahu 80,48 %. Súd prvej inštancie o náhrade trov konania rozhodol za účinnosti CSP, ktorý nemá zákonné ustanovenie, ktoré by mu v rámci rozhodovania o trovách konania súvisiacich s priznaným plnením, ktorého výška bola určená na základe voľnej úvahy súdu, dávalo oprávnenie priznať strane plnú náhradu trov konania (na rozdiel od pôvodného ust. § 142 ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), ktorý sa nepremietol do iného ustanovenia CSP). Za základ pre určenie miery úspechu strany v konaní na účely rozhodnutia o trovách konania, aj v súvislosti s nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy, má súd v zmysle CSP brať výšku nároku uplatneného v žalobe. Pokiaľ sa súd prvej inštancie takouto úvahou neriadil bol jeho postup a rozhodnutie vyhodnotiť ako contra legem. Žalovaný poukázal na nález ÚS SR zo dňa 13.02.2020, sp. zn. IV. ÚS 652/2018-44, z ktorého vyplýva, že aplikácia pravidiel o úspechu strany sporu keď rozhodnutie závisí od úvahy súdu „musí mať svoje vnútorné limity, pretože ináč by bolo v rozpore s rozumným usporiadaním procesných vzťahov, aby za situácie zjavne bezúspešného uplatňovania práva, nie síce v jeho základe, ale v podobe jeho neprimeranej a zjavne nadsadenej výšky vo vzťahu k tej, ktorá v obdobných veciach vyplýva napríklad z ustálenej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, bola žalobcovi priznaná ochrana v podobe zachovania jeho práva na plnú náhradu trov konania proti žalovanému len preto, lebo bol úspešný v základe svojho nároku, ktorého výška však bola oproti žalobnému nároku súdom priznaná s výrazným obmedzením“.

8.10. Z okolností veci je tak podľa žalovaného zrejmé, že žalobcom požadovaná suma náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 40.000 eur bola od počiatku zjavne neprimeraná a premrštená, nemožno tak neprihliadnuť na tieto skutočnosti a len mechanicky priznať žalobcovi nárok na náhradu trov konania vychádzajúc len z úspechu žalobcu v základe nároku, tak ako to urobil súd prvej inštancie, bez zohľadnenia markantného rozdielu medzi výškou žalobcom požadovanej a súdom priznanej náhrady nemajetkovej ujmy .

8.11. Žalobca nemohol dôvodne očakávať, že súd jeho žalobe vyhovie v celom rozsahu a prizná mu nárok na úhradu nemajetkovej ujmy v ním požadovanej sume, resp. vo výške, ktorá by bola blízka k tejto sume. V čase podania žaloby bolo už účinné znenie ust. § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z.

v súčasnom znení, ustanovujúce maximálnu výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú v konaní podľa zákona č. 514/2003 Z. z. možno priznať a žalobca, zastúpený advokátom, na základe tejto skutočnosti nemohol mať legitímne očakávanie, že náhrada nemajetkovej ujmy presahujúca zákonom ustanovený limit mu bude v tomto konaní priznaná.

9. K odvolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca podaním zo dňa 20.11.2020, v ktorom uviedol, že sa stotožňuje s napadnutým rozsudkom, ktorý považuje za správny a je pre neho nepochopiteľné, že žalovaný tvrdí, že si mal väzbu zaviniť sám, pretože od počiatku tvrdil, že je nevinný, nikto mu neveril a preto bol vo väzbe, stratil tak 410 dní života, priateľov, pokazil sa mu vzťah s rodičmi a priateľkou, jeho zdravotný stav sa začal zhoršovať, pridružila sa mu aj cukrovka v dôsledku stravy a psychiky, stratil všetko, čo budoval (prácu a finančné prostriedky), musel predať veci (auto, motorka, ostatné). Vo výkone väzby prešiel útrapami, od prepustenia trpí psychickými problémami, navštevuje lekára (psychiatrická a diabetologická ambulancia). Záverom uviedol, že väzba je pre človeka ako žalobca traumatizujúcim zážitkom. Žiadal, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie potvrdil.

10. Žalovaný sa k vyjadreniu žalobcu viac nevyjadril.

11. Odvolací súd preskúmal vec v rozsahu a medziach dôvodov odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 a § 378 ods. 1 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP), keďže sa nejednalo o prípad, v ktorom by bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je podané dôvodne. Súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav veci, keď vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 185 CSP) z hľadiska posúdenia opodstatnenosti uplatneného nároku, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil (§ 191 ods. 1 CSP) a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite a dostatočne odôvodnil (§ 220 ods. 2 CSP).

12. Po oboznámení sa s obsahom spisu odvolací súd, nezistiac v postupe súdu prvej inštancie z hľadiska procesnoprávneho žiadne vady majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, konštatuje, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dostatočné dokazovanie z hľadiska žalobcom uplatnených nárokov, a jeho výsledky aj náležite zhodnotil. Na skutkové zistenia aplikoval správne právne predpisy, z vykonaného dokazovania vyvodil správny právny záver, a svoje rozhodnutie aj náležite odôvodnil. V odôvodnení rozsudku sa súd prvej inštancie vysporiadal so všetkými okolnosťami, na ktorých založil svoje rozhodnutie, a ktoré boli pre posúdenie veci a rozhodnutie podstatné. V rozhodnutí sa zaoberal tvrdeniami sporových strán, vyhodnotil, ktoré nimi tvrdené skutočnosti mal za preukázané, a ktoré nie, pričom všetky svoje závery riadne zdôvodnil. Súd prvej inštancie neporušil ani právo sporových strán na spravodlivý proces, nakoľko v hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť, naopak súd prvej inštancie ich náležitým spôsobom v celom súhrne posúdil a aj dostatočne vyhodnotil. Rozhodnutie je tiež presvedčivé, premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako aj závery, ku ktorým súd prvej inštancie na základe týchto premís dospel, sú pre právnickú ale i laickú verejnosť prijateľné, racionálne, a aj spravodlivé. S odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a konštatuje jeho správnosť (§ 387 ods. 2 CSP). Keďže v takomto prípade nie je potrebné dôvody už vyslovené opakovať, v ďalšom na ne poukazuje a v záujme dôsledného vyporiadania sa s odvolacími námietkami sa vyjadruje len k odvolacím námietkam žalovaného.

13. Podľa ust. § 3 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci a) nezákonným rozhodnutím, b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo d) nesprávnym úradným postupom.

14. Podľa ust. § 5 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

15. Podľa ust. § 8 ods. 5 písm. b) zákona č. 514/2003 Z. z. právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe má ten, kto bol vzatý do väzby, ak bol oslobodený spod obžaloby.

16. Podľa ust. § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. právo na náhradu škody nevznikne, ak si osoba uloženie trestu, ochranného opatrenia alebo väzbu zavinila sama.

17. Podľa ust. § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

18. Trestné stíhanie a v rámci neho i prípadný výkon väzby predstavujú vážny zásah do osobnej slobody jednotlivca a vyvolávajú i ďalšie negatívne dopady na jeho osobný život a životný osud. Zasahujú do súkromného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti, preto sú spôsobilé, okrem porušenia práva na osobnú slobodu garantovaného čl. 17 ods. 1 Ústavy SR, obmedziť, či porušiť aj jeho právo na rešpektovanie a ochranu súkromného a rodinného života, dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti tak, ako to zaručuje čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy SR. Je teda nepochybné, že trestné stíhanie, výkon väzby, prípadne výkon uloženého trestu, ktoré by boli realizované v rozpore so zákonom, resp. ústavným poriadkom, sú spôsobilé vyvolať vedľa vzniku materiálnej škody aj vznik nemateriálnej ujmy vo sfére osobnostných práv. Medzi prípady vadného pozbavenia osobnej slobody patria aj prípady, v ktorých sú splnené podmienky zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe podľa ust. § 8 ods. 5 písm. b) zákona č. 514/2003 Z. z. Pokiaľ ide o väzbu, treba dbať na zásadu primeranosti a zdržanlivosti, t.j. že vždy by mali byť využité opatrenia, ktoré najlepšie budú viesť k dosiahnutiu účelu trestného konania, ale nebudú neprimerane zasahovať do základných práv a slobôd osoby, voči ktorej sa uplatňujú v medziach daných povahou príslušného obmedzenia. V zmysle článku 5 ods. 1 a 5 Dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť a každý, kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanoveniami tohto článku, má nárok na odškodnenie. Podmienkou práva na odškodnenie je porušenie niektorého ustanovenia článku 5 ods. 1 až 4 Dohovoru, alebo že pozbavenie osobnej slobody je v rozpore s vnútroštátnym právom. Predpokladom nároku je vznik škody v príčinnej súvislosti s namietaným porušením článku 5 Dohovoru. Podľa Judikatúry ESĽP sa pod škodou v zmysle článku 5 ods. 5 Dohovoru rozumie tak škoda materiálna ako aj nemateriálna. Ust. § 8 ods. 5 písm. b) zákona č. 514/2003 Z. z. zakladá zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe. Subjektmi tejto zodpovednosti sú štát na jednej strane a na druhej strane ten, na kom bola väzba vykonaná. Podmienkami tejto zodpovednosti sú rozhodnutie o väzbe, škoda a príčinná súvislosť medzi nimi. Predpokladom zodpovednosti je skutočnosť, že voči tomu, na kom bola väzba vykonaná, bolo trestné stíhanie zastavené alebo bol oslobodený spod obžaloby.

19. Výška spôsobenej nemajetkovej ujmy nebola pred 01.01.2009 upravená; novelou zákona č. 514/2003 (zákonom č. 517/2008) účinnou od 01.01.2009 došlo k úprave výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie ustálil voľnou úvahou s prihliadnutím k ust. § 17 ods. 3 a 4 zákona 514/2003 Z. z. Žalobca dôvodnosť uplatneného nároku vyvodzoval od ust. § 8 ods. 5 zákona č. 514/2003 Z. z. majúc za to, že uznesením Okresného súdu Bratislava II sp. zn. Tp 1605/2012 zo dňa 15.01.2012 bol vzatý do väzby, pričom následne bol rozsudkom totožného súdu zo dňa 26.02.2013 sp. zn. 4T/152/2012 oslobodený spod obžaloby a zároveň opatrením súdu prepustený z väzby, rozsudok dňa 06.03.2013 nadobudol právoplatnosť, nakoľko nebolo dokázané, že skutok spáchal žalobca.

20. V prejednávanej veci súd prvej inštancie správne vyvodil, že je daná zodpovednosť štátu za spôsobenú škodu rozhodnutím o väzbe, nakoľko bolo preukázané, že žalobca bol vo väzbe 410 dní (od 11.01.2012 do 26.02.2013), pričom bol spod obžaloby oslobodený, teda splnil podmienky na priznanie odškodnenia predpokladaných v ust. § 8 ods. 5 písm. b) zákona č. 514/2003 Z. z. Na základe uvedeného potom možno konštatovať, že vo vzťahu k žalobcovi bol porušený čl. 5 ods. 1 až 4 Dohovoru a preto má žalobca právo na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle čl. 5 ods. 5 Dohovoru.

21. Žalovaný skutočnosti týkajúce sa väzby žalobcu nenamietal, avšak bol toho názoru, že nárok na odškodnenie mu nepatrí, keďže žalobca si väzbu zavinil sám v zmysle ust. § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. Odvolací súd sa s predmetnou argumentáciou žalovaného nestotožnil a stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že v konaní žalovaný nepreukázal tvrdenia o zavinení väzby samotným žalobcom, ktorých prítomnosť by v zmysle ust. § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. vylučovala priznanie požadovaného odškodnenia. Na prijatie záveru o zavinení väzby pritom nestačí len existencia

zákonného dôvodu väzby v zmysle príslušného ustanovenia Trestného poriadku (v danom prípade podľa ust. § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku, t.j. úteková a preventívna väzba), ale je potrebná prítomnosť konkrétneho konania obvineného, ktorým dal príčinu na uvalení väzby.

22. Pokiaľ ide o samotné zavinenie väzby osobou, ktorá žiada o náhradu škody/nemajetkovej ujmy, odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že zákon č. 514/2003 Z. z. toto bližšie neustanovuje, preto je interpretácia a aplikácia tohto zákonného ustanovenia zverená všeobecným súdom, ktoré o predmetných nárokoch rozhodujú. Pri tomto rozhodovaní vychádzajú vždy z konkrétnych okolností každého prípadu zistených z riadne vykonaného dokazovania, na ktorého základe im prislúcha urobiť právny záver o zavinení, resp. nezavinení väzby osobou žiadajúcou náhradu škody/nemajetkovej ujmy. Významovo a dosahom totožné ustanovenie obsahovala aj predchádzajúca právna úprava zodpovednosti štátu za škodu účinná do 01.07.2004 v zákone č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom; ustanovenie § 5 ods. 2 písm. a) predmetného zákona dokonca demonštratívne uvádzalo, čo sa považuje za zavinenie poškodeného na uvalení väzby. Aktuálna právna úprava sa nijako od predošlej právnej úpravy neodchýlila (došlo iba k vypusteniu príkladov zavineného konania), a preto je stále použiteľným stanovisko Najvyššieho súdu ČSSR zo dňa 30.11.1977, sp. zn. PlsF 3/77, podľa ktorého sa v sporoch o náhradu škody skúma, či ten, na kom bola väzba vykonaná, si ju zaviniť sám najmä tým, že pokusom o útek alebo iným svojím konaním dal príčinu k obavám, ktoré boli dôvodom väzby alebo jej predĺženia (k tomu rozhodnutie NS SR, sp. zn. 8Cdo/134/2020).

23. S poukazom na uvedené, odvolací súd dáva do pozornosti, že NS SR vo svojom aktuálnom rozhodnutí sp. zn. 7Cdo/122/2021 zo dňa 27.10.2022 opakovane zaujal stanovisko k interpretácii ust. § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z., v ktorom zhrnul, že:

„15. Vo veci sp. zn. 2Cdo/154/2019 v podobných súvislostiach najvyšší súd poukázal na správu prejednanú a schválenú plénom NS ČSSR o účinnosti zák. č. 58/1969 Zb. z 30. novembra 1977, sp. zn. PlsF 3/77, ktorú je možné považovať za ustálenú prax dovolacieho súdu a má svoj dopad aj na ustanovenie § 8 ods. 6 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z. z. Z uvedeného rozhodnutia v podstatnom vyplýva, že „je ... nesprávne ... ak súdy dostatočne nezisťujú, či skutočne osoba vzatá do väzby svojím konaním dala príčinu k obavám, ktoré boli dôvodom väzby alebo jej predĺženia ... K vylúčeniu nároku na odškodnenie za väzbu ... treba, aby si obvinený sám väzbu zaviniť. ... Pre vylúčenie nároku na odškodnenie za väzbu malo by však byť preukázané ... určité konanie obvineného, napr. pôsobenie na znalca, zastrašovanie svedkov, odstraňovanie dôkazov a pod., ktorým dal príčinu k obavám, ktoré boli dôvodom väzby alebo jej predĺženia, lebo len v takomto prípade možno hovoriť o tom, že obvinený mal vinu na uvalení väzby. Nemožno preto jednoznačne vidieť zavinenie na uvalení väzby len v tom, že okresný prokurátor zdôvodnil vzatie do väzby konštatovaním, že išlo napr. o osobu niekoľkokrát súdne trestanú pre majetkové a iné delikty a vzhľadom na osobu páchatela je nebezpečenstvo, že by mohol ujsť alebo sa skrývať, aby sa vyhol trestnému stíhaniu a trestu, a že je tu dôvodná obava, že by mohol í naďalej pokračovať v páchaní trestnej činnosti obdobnej povahy. Zrejme nepôjde taktiež o zavinenie na vzatí do väzby ani vtedy, keď sa obvinený ku spáchaniu trestného činu nepriznal alebo odmieta vypovedať a tak svojím konaním vzbudzuje dôvodné obavy, že by mohol mariť vyšetrovanie pôsobením na svedkov alebo spoluobvinených ... Predmetná judikatúra ohľadne posudzovania viny obvineného na vzatí do väzby je aktuálna aj k § 8 ods. 6 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z. z.“ (podobne aj 7Cdo/243/2019). 15.1. Podobná otázka bola nastolená aj žalovanou v rámci dovolania, o ktorom rozhodol najvyšší súd v uznesení z 18. augusta 2020 sp. zn. 1Cdo/68/2020. V uvedenej veci najvyšší súd v súvislosti s článkom 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uviedol, „že v dôsledku oslobodenia obžalovaného spod obžaloby sa väzba stáva z hľadiska vnútroštátnej úpravy nezákonnou, a tým zakladá zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú oslobodenému obvinenému vykonanou väzbou. Súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd preto v jednom konzistentnom celku správne rozhodli i na podklade toho, že zavinenie obvineného, pri vzatí do väzby, treba zakaždým skúmať z dôvodov, pre ktoré bol do väzby vzatý, a to vo vzťahu ku konkrétnym okolnostiam, a nie na základe toho, či bol ten ktorý obvinený už trestaný alebo či pri vzatí do väzby kládol odpor a podobne“.

16. Najvyšší súd k interpretácii ustanovenia § 8 ods. 6 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z. z. dáva do pozornosti odvolaciemu súdu, že pre posúdenie, či obvinený (obžalovaný) si väzbu zaviniť sám, sú (po zvážení konkrétnych okolností individuálneho prípadu) významné skutočnosti, ktoré boli dôvodom pre jeho vzatie do väzby, pričom samotný pojem zavinenie je potrebné vykladať skôr reštriktívne, aby samotný aspekt zavinenia neznamenal vo svojej podstate popretie úmyslu zákonodarcu založiť zodpovednosť štátu aj za zákonné rozhodnutia o väzbe. V okolnostiach posudzovanej veci by mohla

mať skutočnosť, že obvinený už bol v minulosti päťkrát súdne trestaný pre rôznorodú trestnú činnosť svoj význam pri zavinení si väzby (iba) vtedy, ak by sa žalobca priznal k spáchaniu zločinu, pre ktorý mu bolo vznesené obvinenie, čo ale z obsahu rozhodnutí nižších súdov nevyplýva. Naopak žalobca v odvolaní tvrdil, že o žiadnom skutku (pre ktorý bolo začaté voči nemu trestné stíhanie a bol vzatý do väzby, pozn.) nemal vedomosť (bod 14.2.).“

24. K vylúčeniu nároku na odškodnenie za väzbu tak nestačí, že tu bol zákonný dôvod väzby v zmysle ust. Trestného poriadku alebo jej trvania, ale treba, aby si obvinený sám väzbu zavinil, teda podľa úpravy vzatia do väzby a jej trvania zakotvenej v Trestnom poriadku bude tu zákonný dôvod väzby, a teda skutočnosť, ktorá odôvodňuje obavu, že obvinený napr. ujde alebo že bude pokračovať v trestnej činnosti alebo že bude pôsobiť na svedkov a podobne. Pre vylúčenie nároku na odškodnenie za väzbu by malo však byť preukázané aj určité (iné) konanie obvineného (napr. vyššie spomínané pôsobenie na znalca, zastráňovanie svedkov, odstraňovanie dôkazov a pod.), ktorým dal príčinu k obavám, ktoré boli dôvodom väzby alebo jej predĺženia.

25. Vychádzajúc z vyššie uvedeného nemožno vzhľadom na zavinenie väzby zo strany žalobcu len so zreteľom na jeho osobu - predchádzajúce právoplatné odsúdenie za úmyselný trestný čin rovnakej povahy ako trestný čin, z ktorého bol žalobca obvinený a spôsobom života, aký žalobca ako podozrivý vedie (nezamestnaný a bez stáleho bydliska a príjmu) (k tomu aj vyššie citované rozhodnutia NS SR sp. zn. 5Cdo/40/2019 a sp. zn. 1Cdo/68/2020). Pre posúdenie miery zavinenia žalobcu na vzatí do väzby je rovnako bezvýznamné, že sa odmietol k veci, príp. k dôvodom väzby vyjadriť, vrátane toho, že odmietol vypovedať k tomu, kde sa v čase skutku kladeného mu za vinu nachádzalo a komu požičal motorové vozidlo, ktoré v tej dobe užíval, a ktoré bolo preukázané použité pri lúpežnom prepadaní, nakoľko žalobca len využil zákonom mu priznané práva; v trestnom konaní bolo pritom následne preukázané, že vo vzťahu ku skutku, ktorý mu bol kladený za vinu, nebolo dokázané, že ho spáchal žalobca.

26. Z uvedeného dôvodu nemohol súd preskúmať tie okolnosti, ktorými súd v trestnom konaní argumentoval vzatie žalobcu do väzby a o ktoré sa v odvolaní napokon opierať aj žalovaný. Odvolací súd je so zreteľom na vyššie uvedené toho názoru, že žalovaný neuviedol žiadne také konkrétne konanie, nad rámec zákonného dôvodu väzby, ktoré by odôvodňovalo záver o tom, že si žalobca väzbu zavinil sám.

27. Žalovaný v odvolaní namietal aj nesprávne právne posúdenie vzniku nemajetkovej ujmy a rozsahu priznanej náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej väzbou (20 eur/deň, spolu 8.200 eur za 410 dní trvania väzby žalobcu) s prihliadnutím na ust. § 17 ods. 3 a 4 zákona č. 514/2003 Z. z. a judikatúru v obdobných veciach.

28. Odvolací súd považuje za potrebné skonštatovať, že je nepochybné, že vzatie do väzby samo o sebe predstavuje a má za následok vážny zásah do osobnej slobody jednotlivca, do jeho práva na súkromie, práva na ochranu súkromného života, pričom má bezpochyby vplyv i na jeho osobný, rodinný a sociálny život, keďže obvinený nemôže žiť svoj bežný život, stretávať sa so svojimi blízkymi, rodinou a priateľmi, z čoho vyplýva, že výkon väzby realizovanej navyiac v rozpore so zákonom, je spôsobilý vyvolať popri materiálnej škode, aj vznik nemateriálnej ujmy vo sfére osobnostných práv. Tento následok pritom nastáva bez ohľadu na to, či ide o osobu, ktorá sa dovedy nedopustila žiadnej trestnej činnosti alebo ide o osobu už súdne trestanú (tzv. recidivistu), pričom ho v zmysle príslušnej judikatúry netreba v konaní osobitne preukazovať (k tomu aj rozhodnutie NS SR sp. zn. 7Cdo/24/2020). Vychádzajúc z obmedzenia osobnej slobody, ako aj ďalších Ústavou SR garantovaných práv žalobcu práve v súvislosti s jeho vzatím do väzby, ako aj so zreteľom na jej dĺžku (401 dní) bol odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie toho názoru, že na odškodnenie žalobcu nepostačuje len samotné konštatovanie porušenia práv žalobcu, či už v podobe oslobodzujúceho rozsudku, prípadne ospravedlnenia, keď je potrebné priznať žalobcovi i zadosťučinenie v peniazoch v zmysle ust. § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z.

29. Žalobca v konaní pred súdom prvej inštancie preukázal zásah, resp. dopad väzby najmä na jeho súkromný a rodinný život, keď z listinných dôkazov (lekárskych správ) a výpovede žalobcu súd prvej inštancie dovodil, že u žalobcu došlo k násilnému pretrhnutiu vzťahov s okolím, že bol obmedzený jeho styk s vonkajším prostredím, čo malo vplyv na jeho psychiku a celkový zdravotný stav (pričom ale osobitne neprihliadal na diagnostikovanie cukrovky a paroanoidne perzekučného syndrómu). Väzba nepochybne narušila jeho rodinné väzby, ktoré nemohli byť dostatočne kompenzované povolenými

návštevami jeho rodiny (navštevovali ho rodičia aj (bývalá) priateľka). I keď žalobca neuniesol dôkazné bremeno v tom, že k rozpadu vzťahu došlo práve v dôsledku jeho pobytu vo väzbe, nič to nemení na tom, že táto vyvolala vznik nemateriálnej ujmy vo sfére jeho osobnostných práv.

30. Žalovaný odvolaním napadol aj výšku priznanej nemajetkovej ujmy, vo vzťahu ku ktorej potvrdil, že je ustálenou rozhodovacou praxou súdov v obdobných veciach priznávanie sumy 20 eur/deň ako sumy primeranej náhrady pri zohľadnení všetkých okolností veci za zásah do života a súkromia fyzickej osoby z dôvodu obmedzenia osobnej slobody výkonom väzby, avšak namietal, že žalobca v konaní nepreukázal konkrétne následky väzby v jeho živote a nie je mu zrejmé z čoho súd prvej inštancie vychádzal pri konštatovaní, že násilné prerušenie vzťahov s okolím a obmedzenie styku žalobcu s vonkajším prostredím spôsobené väzbou malo vplyv na jeho psychiku a celkový zdravotný stav, preto nemožno sumu vo výške 20 eur/deň väzby považovať za primeranú.

31. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie sa pri svojom rozhodnutí odvolával na iné rozhodnutia súdov v obdobných veciach (nález ÚS SR sp. zn. III. ÚS 754/2016, rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/57/2016, sp. zn. 9Co/26/2018- pozn. odvolacieho súdu). NS SR vo viacerých rozhodnutiach (napr. sp. zn. 4Cdo/171/2005) uviedol, že i keď je výška zadosťučinenia v peniazoch predmetom úvahy súdu, nesmie sa stať nepreskúmateľnou ľubovôľou súdu, vymykajúcou sa akejkolvek kontrole. Nemožno priznávať neprimerané, či dokonca premrštené sumy, ktoré by mohli viesť dokonca k bezdôvodnému obohacovaniu sa. Preto je súd povinný vo svojom rozhodnutí zdôvodniť a vyrovnať sa s relevantnými argumentami strán o neprimeranosti odškodnenia s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v iných, prejednávaných veciach obdobných veciach (k tomu rozhodnutie NS SR sp. zn. 6Cdo/37/2012, rozhodnutie ÚS SR sp. zn. III. ÚS 147/2006), pričom by mal vziať do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napríklad zákon č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi (k tomu rozhodnutie NS SR, sp. zn. 6MCdo/15/2012), nevynímajúc i judikatúru ÚS SR a ESLP (k tomu rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/19/2018).

32. Pri priamej aplikácii čl. 5 ods. 5 Dohovoru, pri stanovení peňažnej náhrady za nemajetkovú ujmu spôsobenú nezákonným obmedzením osobnej slobody zo strany štátu sú základnými okolnosťami spravidla povaha trestnej veci, celková dĺžka obmedzenia osobnej slobody a následky v osobnej sfére poškodenej osoby. Povahu trestnej veci je možné interpretovať najmä ako typovú závažnosť trestného činu, pre ktorý bola osoba poškodená stíhaná a v spojení s tým väzobne držaná. Ohľadne kritéria celkovej dĺžky obmedzenia osobnej slobody (trvania väzby) sa vychádza z toho, že časové okolnosti väzby sú objektívne vyjadriteľným kritériom pre posúdenie celkovej výšky odškodnenia. Pri hodnotení následkov neoprávneného držania vo väzbe v osobnej sfére poškodenej osoby je nutné vychádzať z toho, že samotné držanie vo väzbe má z povahy veci negatívne dôsledky (dopad) do slobody pohybu či do práva na súkromie a že v tomto ohľade výkon väzby sám osebe pôsobí (spôsobuje) ujmu na základných právach, slobodách a dôstojnosti dotknutej osoby. Inými slovami povedané, pri hodnotení okolností spadajúcich pod tretie kritérium je možné vychádzať z toho, že relevantnými skutočnosťami sú všetky tie, ktoré sa inak podraďujú pri uplatnení práva na ochranu osobnosti podľa ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, najmä občianskej cti, ľudskej dôstojnosti a vážnosti, súkromného a rodinného života, osobnej slobody, slobody pohybu i pobytu (rozsudok NS ČR sp. zn. 30Cdo/2357/2010).

33. Námietku žalovaného súvisiacu s výškou priznanej nemajetkovej ujmy (8.200 eur) tak odvolací súd považoval za nedôvodnú. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne posúdil kritériá, ktoré sú potrebné zohľadniť pri určení výšky nemajetkovej ujmy. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie je zrejmé a preukázané, aké následky žalobcovi vznikli vo sfére jeho osobného života. Výška nároku nemajetkovej ujmy je správne určená aj z hľadiska využitia komparačnej metódy vo vzťahu k iným obdobným prípadom. Súd prvej inštancie pri kvantifikácii výšky nemajetkovej ujmy vychádzal zo sumy 20 eur za jeden deň väzby. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie dostatočne, jasne a presvedčivo objasnil úvahy, ktoré ho k priznaniu nemajetkovej ujmy v určenej výške viedli. Dôvodil, že výkon väzby v rámci trestného stíhania predstavuje vážny zásah do osobnej slobody jednotlivca a vyvoláva aj ďalšie negatívne dopady na jeho osobný život, zásah do jeho súkromia, cti a dobrej povesti. Konkretizoval, že výkonom väzby došlo k zásahu do osobného života žalobcu, k prerušeniu vzťahov s okolím (vrátane rodiny), obmedzeniu styku žalobcu s vonkajším prostredím, čo má nepochybne vplyv na psychiku a celkový zdravotný stav. Súd prvej inštancie poukázal aj na to, že pri stanovení výšky vychádzal z porovnania priznania takejto náhrady s inými rozhodnutiami v obdobných

sporoch, pričom aj s poukazom na rozsudok NS ČR sp. zn. 30Cdo/2357/2010 sa s uvedeným postupom odvolací súd stotožňuje, preto odvolacie námietky žalovaného v tomto smere považuje za nedôvodné.

34. Aj s prihliadnutím na výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy rozhodnutím ESLP v právnej veci Vinkler c/a SR sa súdom prvej inštancie priznaná náhrada javí ako primeraná. V prejednávanom prípade je nepochybné, že žalobca bol vo väzbe 410 dní, pričom trestné konanie skončilo jeho oslobodením spod obžaloby, pretože nebolo dokázané, že skutok spáchal obžalovaný. Za daného stavu vznikol žalobcovi nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím o väzbe, keďže nebolo preukázané, že by si žalobca zavinil väzbu sám svojimi konaniami, ani nebola splnená podmienka zastavenia trestného stíhania z dôvodu, že by žalobca nebol za spáchaný trestný čin trestne zodpovedný, že by mu bola udelená milosť alebo že by bol trestný čin amnestovaný.

35. Zo všetkých uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu vo výroku I. ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

36. Ostatná argumentácia žalovaného smerovala k nesprávnemu právnemu posúdeniu súdom prvej inštancie pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania. Žalovaný namietal, že od účinnosti CSP pre rozhodovanie o trovách konania už nie je podstatné, či výška plnenia závisela od úvahy súdu, keď nedošlo k premietnutiu ust. § 142 ods. 3 OSP do CSP, a teda že za základ pre určenie miery úspechu strany v konaní aj v súvislosti s nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy, je potrebné v zmysle CSP brať výšku nároku uplatneného v žalobe. S poukazom na nález ÚS SR sp. zn. IV. ÚS 652/2018-44 namietal žalovaný, že aj aplikácia pravidiel o úspechu strany sporu, keď rozhodnutie závisí od úvahy súdu má svoje limity (žalovaná suma nemajetkovej ujmy vo výške 40.000 eur bola od počiatku zjavne neprimeraná a zodpovednosťou za výsledok sporu z dôvodu, že žalobca nemohol dôvodne očakávať, že súd jeho žalobe vyhovie v celom rozsahu, je potrebné zaťažiť žalobcu, keď už v čase podania žaloby bolo už účinné znenie ust. § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z., ustanovujúce maximálnu výšku náhrady nemajetkovej ujmy).

37. Odvolací súd uvádza, že neuniklo jeho pozornosti, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o primeranej náhrade nemajetkovej ujmy síce použil § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. avšak neaplikoval ods. 4 predmetného ustanovenia v znení novely č. 517/2008 Z. z. účinnnej od 01.01.2009 do 31.12.2012. Predmetná novela, okrem stanovenia kritérií pre určovanie výšky nemajetkovej ujmy doplnením ust. § 17 ods. 3, zaviedla aj minimálnu výšku nemajetkovej ujmy pre odškodňovanie väzby ako 1/30 priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok za každý, aj začatý deň pozbavenia osobnej slobody (čo za r. 2011 pri priemernej nominálnej mesačnej mzde zamestnanca v hospodárstve za r. 2010 v sume 769 eur, predstavuje náhradu (v 1/30) á 25,60 eur za deň). Ďalšia novela zákona č. 514/2003 Z. z. (vykonaná zákonom č. 412/2012 Z. z.), účinná od 01.01.2013 síce z ust. § 17 ods. 4 vypustila minimálnu výšku náhrady nemajetkovej ujmy v prípade väzby a zaviedla horný limit výšky tejto náhrady, avšak jej aplikovanie na prípad, keď nezákonné rozhodnutie bolo vydané pred 01.01.2013 (t.j. v danej veci) by znamenalo pripustiť, že hoci v čase pred nadobudnutím jej účinnosti vzniklo poškodenému právo na náhradu nemajetkovej ujmy vo vyššej výške, toto jeho právo v časti prevyšujúcej horný limit zavedený novelou (zákon č. 412/2012 Z. z.) zaniklo dňom jej účinnosti. Takýto prístup by popieral nielen princíp úplného odškodnenia, ale by spôsobil i nepripustné odňatie už existujúceho práva, zásah do legitímnej nádeje poškodeného na satisfakciu a bol by aj porušením zákazu retroaktivity (k tomu rozhodnutie NS SR sp. zn. 7Cdo 262/2015).

38. Osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, v zásade zhodne ako podľa doterajšej úpravy obsiahnutej v ust. § 142 ods. 3 OSP, ktoré ustanovenie sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k úprave obsiahnutej v ust. § 142 ods. 2 OSP, platná právna úprava nevylučuje (z uznesenia ÚS SR zo dňa 08.02.2017, sp. zn. I. ÚS 56/2017).

39. Rešpektujúc závery uvedené v ods. 37 a 38 vyššie, žalobcovi, hoci mal v časti uplatňovaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v spore úspech len čiastočný, patrí mu v tejto časti plná náhrada trov konania, keďže konečné rozhodnutie o výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi záviselo od úvahy súdu prvej inštancie.

40. S ohľadom na posúdenie odvolacej argumentácie žalovaného vo vzťahu k nároku na náhradu trov konania ako nedôvodnej, prihliadajúc na to, že žalobca rozsudok súdu prvej inštancie (vrátane závislého výroku o trovách konania) nenapadol odvolaním, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu aj vo výroku III. ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

41. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 255 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 CSP a vzhľadom na neúspech žalovaného rozhodol tak, že žalcovi ako úspešnej strane v odvolacom konaní priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania; o výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku súd prvej inštancie samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP).

42. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).